

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв
Кафедра духових та ударних інструментів

УДК 78:377(477.8)
На правах рукопису

ОСИПЕНКО СТЕПАН СТЕПАНОВИЧ

Магістерська робота
КАЛУСЬКИЙ КОЛЕДЖ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВ
В ТВОРЧОМУ ЖИТТІ ПРИКАРПАТТЯ

Науковий керівник:
заслужений діяч мистецтв України,
кандидат педагогічних наук, професор
Цюлюпа С.Д.

Рівне – 2020

Осипенко С.С. „Калуський коледж культури і мистецтв в творчому житті Прикарпаття”: дипломна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» / [наук. кер. – заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор Цюлюпа С. Д.]. – Рівне: РДГУ, 2020.

В магістерському дослідженні проаналізовано та детально вивчено сутність та організацію навчально-виховного процесу Калуського коледжу культури і мистецтв. В науковій роботі прослідковуються передумови, шляхи становлення та діяльність навчального закладу, його роль в творчому житті регіону та України.

З огляду на викладений матеріал та висновки, можна вважати, що наукова робота є актуальною та корисною для вивчення досвіду функціонування навчальних закладів мистецького спрямування.

Р е ц е н з е н т :

Даюк Ж.Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Інституту мистецтв РДГУ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
 РОЗДІЛ I ЕВОЛЮЦІЯ КАЛУСЬКОГО КОЛЕДЖУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ	
1.1. Культурно-просвітницький рух на Прикарпатті.....	9
1.2. Передумови створення Калуського коледжу культури і мистецтв.....	16
 Висновки до розділу I.....	24
 РОЗДІЛ II ДІЯЛЬНІСТЬ КОЛЕКТИВУ КОЛЕДЖУ В ТВОРЧОМУ ТА НАВЧАЛЬНО - ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ	
2.1. Організація навчально-виховного процесу.....	26
2.2. Відділ духових та ударних інструментів в культурно-мистецькому житті Прикарпаття.....	37
 Висновки до розділу II.....	53
 ВИСНОВКИ.....	54
 СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
 ДОДАТКИ.....	63

ВСТУП

Актуальність та стан досліджуваної проблеми.

Початок ХХІ століття характеризується стрімкими змінами в соціально-політичному, економічному та культурному житті країни. Здобуття Україною незалежності, входження країни до європейської спільноти, спонукають до всебічного реформування освіти як інтелектуально-духовної основи розвитку не тільки особистості, а й всього суспільства і держави.

Саме освіта покликана стати самою важливою сферою діяльності людини, створюючи всі умови для розвитку та формування особистості нової формації, з високим рівнем загальних та професійних знань та умінь, ерудованих та готових до жорсткої конкуренції на мінливому ринку праці.

З огляду на це, особливе місце в освітній діяльності займає професійна музична освіта, яка є важливою ланкою підготовки майбутніх фахівців в царині музичного мистецтва.

Нагальною потребою сучасної музичної освіти стає вивчення духовної виконавської культури, відтворення історичної картини становлення та розвитку навчальних закладів мистецького спрямування, ґрунтовний аналіз та вивчення історичного досвіду їх організації та діяльності.

Одним із таких закладів є Калуський коледж культури і мистецтв, вивчення діяльності якого є надзвичайно важливим і актуальним, з огляду на багату і цікаву історію виникнення та особливості побудови навчально-виховного процесу.

Концептуальні підходи до вивчення культурно-просвітницької діяльності на Прикарпатті висвітлені у фундаментальних працях О. Аркуши, К. Кондратюка, О. Сухого та ін. Питання розвитку освіти на Прикарпатті знайшли відображення у працях А. Волошина, В. Гомонная А. Ігната та ін.

Надзвичайно важливими для нашого дослідження є дописи з розкриття сутності організації навчально-виховного процесу Калуського коледжу культури і мистецтв (В. Мандрик).

Однак, суттєвою прогалиною, на наш погляд, є відсутність наукових праць з ґрунтовним і систематизованим вивченням культурно-просвітницької та творчої діяльності Калуського коледжу культури і мистецтв та його ролі в мистецькому житті не тільки Прикарпаття, а й України загалом.

Отже, актуальність і недостатня вивченість проблеми зумовили вибір теми магістерського дослідження – „Калуський коледж культури і мистецтв в творчому житті Прикарпаття”.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Магістерське дослідження входить до плану науково-дослідної роботи кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету і складає частину наукового напрямку “Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в Західній Україні”.

Тему магістерської роботи затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету, наказ №1 від 30 січня 2020 року.

Мета дослідження полягає у розгляді змісту та форм навчально-виховної діяльності викладачів та випускників Калуського коледжу культури і мистецтв.

Для досягнення поставленої мети дослідження визначено такі **завдання**:

1. Проаналізувати історичні етапи просвітництва на Прикарпатті.
2. Визначити головні передумови становлення та розвитку Калуського коледжу культури та мистецтв.
3. Розглянути зміст та специфіку організації навчально-виховного процесу викладачів та випускників Калуського коледжу культури і мистецтв.
4. Розглянути еволюцію відділу духових та ударних інструментів в творчому житті Прикарпаття.

5. Висвітлити життєвий та творчий шлях науково-педагогічних працівників відділу духових та ударних інструментів.

6. Проаналізувати діяльність творчих колективів Калуського коледжу культури і мистецтв.

Об'єкт дослідження – діяльність Калуського коледжу культури і мистецтв у творчому житті Західної України.

Предмет дослідження - зміст та форми організації навчально-виховної та творчої діяльності викладачів та випускників Калуського коледжу культури і мистецтв.

Методологічну та теоретичну основу дослідження становлять концептуальні праці з діяльності Просвіти на Прикарпатті В. Бойцана, Н. Кобринської, І. Крушельницького, Г. Пристай та ін.; питання розвитку освіти на Прикарпатті знайшли відображення у працях А. Волошина, В. Гомонная А. Ігната та ін.

Методи дослідження: Для реалізації поставленої мети дослідження використовувався такий комплекс методів: теоретичний (аналіз, синтез, аналогія, узагальнення, моделювання тощо) для здійснення аналізу архівних та інших джерел; історико-генетичний: вивчення витоків Калуського коледжу культури і мистецтв як соціокультурного явища; історико-типологічний: для визначення типів, видів, напрямів культурно-просвітницької діяльності викладачів та випускників Калуського коледжу культури і мистецтв.

База дослідження. Дослідно-пошукова робота виконувалась на кафедрі духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Організація дослідження. Магістерське дослідження здійснювалось у три етапи протягом 2019-2020 рр. На першому етапі (2019 р.) була проаналізована література з теми дослідження, визначені основні положення роботи, написаний вступ магістерського дослідження.

На другому етапі (2020 р.) виконано основну частину магістерського дослідження.

На третьому етапі (2020 р.) сформульовані висновки магістерського дослідження, проведено редагування та оформлення дослідження.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів:

систематизовано:

- історичні та наукові дані про культурно-просвітницьку діяльність викладачів та випускників Калуського коледжу культури і мистецтв;

уточнено:

- передумови (історичні, соціальні, географічні) та чинники (соціально-політичні, соціокультурні) становлення культурно-творчої діяльності викладачів та випускників Калуського коледжу культури і мистецтв:

набули подальшого розвитку:

- відомості про особливості організації навчально-виховного процесу Калуського коледжу культури і мистецтв.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати та висновки можуть бути використані в підготовці та публікації наукових статей, підручників. Сформульовані у дослідженні основні положення, зроблені висновки, викладений фактичний матеріал наукової роботи можуть бути використані для оновлення змісту навчальних програм з курсу „Історія розвитку духового виконавства”.

Апробація результатів дослідження здійснювалась шляхом представлення та обговорення доповідей на 12-й Міжнародній науково-практичній конференції «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя», 24-25 квітня 2020 року, РДГУ, м. Рівне, та звітній науково-практичній конференції викладачів та аспірантів Рівненського державного гуманітарного університету (березень 2020 р.).

Структура роботи. Магістерське дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, додатків та списку використаних джерел.

Загальний обсяг роботи складає сторінок, з них 54 сторінки – основного тексту. У списку літератури вміщено 47 позицій.

РОЗДІЛ I

ЕВОЛЮЦІЯ КАЛУСЬКОГО КОЛЕДЖУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ

1.1. Культурно-просвітницький рух на Прикарпатті.

В результаті першого поділу Польщі в 1772 році, українське Прикарпаття, або цей регіон ще називають Галицьким Покуттям, увійшло до складу Австрійської імперії. Незважаючи на зміну підпорядкування, польська еліта продовжувала впливати на політичне, економічне та культурне життя Прикарпаття. Особливо, процеси полонізації посилювалися після 1867 року, коли Галичина фактично перетворилася на польську автономію.

Це викликало ярий супротив з боку все більш зростаючого українського національного руху. Відзначимо, що через деспотію та утиски царської влади, просвітницький рух на іншій території України не міг так вільно поширитися, як на землях Галичини.

Галицький народ, а це в першу чергу селяни, греко-католицьке духовенство, інтелігенція, почали активніше відстоювати свою національну гідність та честь, право на свою рідну мову.

Цей період характеризується виникненням великої кількості шкіл з російською мовою викладання для дорослого населення, метою яких стало „просвітити розум тогочасних русинів (українців) й забезпечити їхній поступ”[44]. Але, зауважимо, що ці школи не змогли вирішити всіх нагальних завдань, адже навчання в них велось переважно на маловживаній церковнослов'янській мові, у школах майже не вивчали світську літературу.

Політичні події 1848-1849 рр. сприяли створенню важливих українських культурних організацій просвітницького спрямування. Так, у 1848 році було засновано товариство “Галицько-руська матиця “ – перше в Галичині українське

культурно-просвітнє наукове товариство, головним завданням якого стало здійснення просвітницької та видавничої діяльності, поширення освіти серед населення. Фундатором та першим головою товариства став М. Куземський, згодом Я. Головацький, А. Петрушевич [1].

Не можна не згадати про створення у Львові ще однієї української громадської організації Галичини під назвою "Народний дім". Це товариство мало свою бібліотеку, музей, в якому зберігались цінні колекції культурно-історичного характеру, друкарню.

В цей же період виникли просвітницькі громади, в які увійшли вихованці духовної семінарії та студенти університетів. Головним завданням цих організацій було поширення української мови та національної освіти, обговорення політичних та культурних подій, проведення літературних вечорів.

Просвітяни особливу увагу приділяли навчанню українського населення основам християнської релігії і моралі, пропаганді освіти, розвитку національної літератури і історії.

На зламі XIX – XX століть, на протигагу русофілам, які бажали входження Галичини до складу Російської імперії з одного боку, і процесам асиміляції, які впроваджувалися галицькою польською елітою, українська інтелігенція почала створювати мережу науково-просвітних товариств. Ці організації мали за мету поширення національної свідомості і освіти серед населення, збереження української мови та культурних традицій.

У 1867 році у Львові було створене товариство "Просвіта". До складу цієї прогресивної організації увійшли професори та вчителі львівських шкіл та гімназій, лікарі, студенти, священники. Метою діяльності цієї організації стало „пізнання і просвіта” народу у спосіб вивчення усної народної творчості та видання літератури, що мала просвітницький нахил. Своєю ціллю члени товариства вважали „сприяти поступу галицьких русинів, а засобом просвіту” [44].

Члени товариства створювали читальні, позичкові каси, крамниці, проводили літературні вечори, де вивчали твори українських письменників і поетів. На початку ХХ століття це товариство мало вже більше тридцяти філій і більше тисячі читалень по всіх повітах Галичини.

Товариство мало свої друкарні та видавництва, в яких друкувалися книжки та дописи, які пропагували здобутки різних галузей науки та культури і були призначені для освіти найширших народних верств.

Діяльність товариства спрямовувалась на всі основні сторони суспільного життя народу – отримання знань з різних галузей науки, виховання патріотизму, національної свідомості, отримання знань з ведення власного домогосподарства, зацікавленість збільшення власних прибутків та добробуту, формування естетичних смаків тощо.

До наших часів дійшло перше звернення до народу „Дорогі Родимці”, яке було надруковане у видавництві „Просвіти”. Згодом, світ побачили альманахи „Зоря”, „Мотиль”, „Ластівка”, „Народний календар”, присвячені житті селян. Просвітяни надрукували підручники для гімназії „Катихизис для дітей греко-католицького обряду”. Загалом, просвітяни визначили тематичне спрямування своїх видань – практичні поради, підручники, белетристика, наукові статті, дописи з історії тощо.

Так, у кінці 80-х років Просвітою видано працю з історії України „Історія Руси” у п’яти книжках І. Нечуя-Левицького, твори Ю. Федьковича „Фармазони”, „Казки для руського народу”, біографічний нарис про Т. Г. Шевченка автора О. Огоновського, казки, байки, колядки на честь Святих Миколая та Юрія.

В цей же час просвітянами була видана збірка К. Левицького „Наша свобода, або Які ми маємо права”, яка стала підручником з права для українського народу.

„Просвіта” започаткувала щорічне видання часопису під назвою „Письмо з Просвіти”.

Безперечно, діяльність цієї культурно-просвітницької організації була надзвичайно прогресивною на той час. Але, не зважаючи на це, слід відмітити і певні недоліки: мала чисельність членів товариства, порівняно невелика кількість щорічних видань, деяка неузгодженість у роботі філій „Просвіти”. Все це призвело до прийняття у 1892 році четвертого Статуту товариства, який визначив мету діяльності „Просвіти” – окрім навчання і просвіти українського народу, ще й зобов’язання дбати про зростання його матеріального добробуту [44].

Внаслідок таких змін, значно зросла мережа читалень та бібліотек, суттєво зросла кількість членів організації і обсяги книгодрукування. Тематика виданих „Просвітою” видань залишилась незмінною, але з’явилися молоді автори. В цей період „Просвітою” друкувались літературні збірки - „Левада”, „Рідна стріха”, повчально-інформаційні повідомлення, які мали за мету сприяти економічному зростанню Галичини. Так, адвокатом та громадським діячем К. Левицьким були опубліковані книги під назвою „Про шпихлірі і крамниці” та „Про сільські каси позичкові і щадниці”.

Товариство також ініціювало видавництво літератури релігійного характеру - „Молитвенник для русского народа”, „Народный русский катехизм”, а також художні твори українських та зарубіжних письменників [44].

Так, „Просвітою” були видані твори С. Руданського у трьох томах, твори Т.Г. Шевченка у двох томах, В. Гюго „Ватерлоо”, М. Творидло „З подорожі по Швейцарії”, В. Лункевича „З життя первісного чоловіка і сучасних дикунів”.

У 1874 році у Львові було створено Товариство імені Т.Г. Шевченка, або його ще називали “літературним “. Фундаторами цієї просвітянської організації стали представники української інтелігенції – діячі культури та науки.

Поряд з книговиданням та навчанням народу, товариство використовувало і інші форми діяльності, що стосувалися просвіти та загальносуспільного розвитку населення та краю. Мова йде, перш за все, про стипендіальні фонди, які були започатковані „Просвітою” для фінансової підтримки молоді, яка

навчалась, про відкриття фахових шкіл економічного спрямування. Відзначимо, що першою такою фаховою школою в Галичині стала „Господарська школа” та „Господарсько-садівниче Заведення”, які відкрились у Станіславі (нині Івано-Франківськ) [44].

На початку ХХ століття Галицька „Просвіта” відкрила у викупленому в Андрія Шептицького маєтку школи для галицьких парубків, в якій навчали вести господарство. В цей же період була відкрита Жіноча школа ведення домогосподарства, в якій навчали гігієни, годівлі домашніх тварин, приготуванню їжі, релігії шиттю тощо.

У 1914 році була відкрита фахова школа, яка готувала „діловодів для економічних спілок”, робітників для купців та підприємців.

Названі професійні школи функціонували до Першої світової війни 1914 року. В період війни матеріальна база шкіл була повністю зруйнована, і лише після закінчення воєнних дій „Просвіта” з великими труднощами змогла відновити свою діяльність.

Поряд з названими формами діяльності, товариство щорічно влаштовували святкування з нагоди вшанування видатних особистостей, в першу чергу Т. Шевченка та М. Шашкевича.

Необхідно зазначити, що „Просвіта” в період з дня заснування і до першої світової війни перетворилася з малочисельного товариства, яке орієнтувалось в основному на видавничу справу, на загальноукраїнську впливову організацію.

Таким чином, завдяки діяльності „Просвіти” в Галичині та на Прикарпатті стали надзвичайно популярними видання на українській мові, в яких друкувались твори українських письменників, подавалась корисна інформація з ведення домогосподарства, з правових відносин, друкувалась белетристика, нариси з історії та інших суспільних наук тощо. Це не могло не позначитися на формуванні національної свідомості та утвердження громадянської позиції.

В цей же час на Прикарпатті створюються організації „Пласт”, „Руська бесіда”, „Товариство руських жінок”, „Товариство ремісників” , товариство „Слово”, „Дружній лихвар” та інші, які займались культурно-просвітницькою діяльністю.

Варто зазначити, що паралельно з українськими просвітніми товариствами, на території Галичини та Галицького Покуття функціонували і польські просвітницькі організації. Так, наприкінці XIX століття у Львові були створені просвітницькі організації під назвою „Товариство друзів освіти” та „Товариство друзів освіти народу”, метою яких було „поширення освіти між сільським та міським людом, і тим самим піднесення його добробуту” [44].

Необхідно згадати ще про одне Товариство народної освіти, яке мало за мету поширення освіти шляхом створення публічних бібліотек та книгарень, в яких безкоштовно можна було обмінюватись книжками, читання вголос, проведення публічних лекцій, преміювання вчителів, організація власного видавництва.

У тому ж Львові організовано ще одне польське товариство „Польська матиця”, завданням якого було поширення освіти за рахунок друку книжок польською та українською мовами. Це товариство започаткувало періодичне видання, в якому друкувались історичні відомості, господарські поради.

В цей же період існували і невеликі просвітні організації, як „Академічна читальня”, яка охоплювала своєю діяльністю студентську молодь. У межах читальні працювали наукові гуртки, в яких безкоштовно читали студентам лекції, проводили показові заняття.

Найвідомішим польським товариством того часу було „Товариство народної школи”. Ця організація відіграла важливу роль у формуванні національної свідомості. Це товариство всіляко підтримувало народну школу з польською мовою викладання в австрійській державі.

Зауважимо, що діяльність польських товариств мали за мету не тільки просвітницькі цілі, а й політичні, в той час, як українська „Просвіта” вела боротьбу за зростання освіченості та добробуту народу, сприяла формуванню національної свідомості та патріотизму.

1.2. Передумови створення Калуського коледжу культури і мистецтв.

Перлина Галицького Покуття, Калуш, мальовниче місто, обплетене притоками Дністра річками Лівкою та Лівницею, має дуже сприятливе географічне розташування та надзвичайно багату та цікаву історію.

У XV столітті ми знаходимо перші згадки про це місто. Достеменно не відомо походження назви Калуша. Науковці до сих пір сперечаються і пропонують різні версії. Одні вважають, що місто назвали на честь виграної битви короля Собеського над турками, інші – що назва міста пов'язана з широким видобутком солі на території міста, є ще одна цікава гіпотеза про те, що якщо на гербі Калуша зображений півмісяць, це означає, що Калуш – це „місто місяця”.

Калуш є промисловим та культурним центром Галицького Покуття. Здавна він славився видобутком калійної солі, місцевими броварнями, виготовленням унікальних церковних дзвонів, які поставлялись навіть у європейські церкви та монастирі.

Історія Калуша повторює історію багатостраждальної України. Калуш пам'ятає набіги татар, поневолення польською шляхтою, пута кріпосницької системи Австро-Угорської монархії, жорстокі притиски радянської влади.

Не менш цікава та насичена подіями історія освіти та культури Калуша. Вже наприкінці XIX століття в місті активно відкриваються народні школи та гімназія, в яких навчання ведеться на українській мові, свою діяльність розпочала філія культурно-просвітницького товариства „Рідна школа”, яке всіляко допомагало учителям, боролось за права жіноцтва, друкувало свою газету під назвою „Учитель”, відкрило учительську семінарію, в якій готували вчителів для народних шкіл, бурсу та навчальні курси для неписьменних.

Калуш пишається досягненнями своїх багаточисельних творчих колективів, які своїм мистецтвом прославляють рідний край. У місті функціонують дві музичні школи, коледж культури і мистецтв, музей Івана

Франка, краєзнавчий музей, Палац культури «Юність» та Палац культури «Мінерал». Гордістю міста є його муніципальні духові та естрадні оркестри, які з великим успіхом виступали на Всеукраїнських і Міжнародних конкурсах, фестивалях духового та естрадного мистецтва.

З 2012 року у Калуші діє музейно-виставковий центр, до складу якого входять чотири заклади – арт-галерея, виставкова зала, краєзнавчий музей, музей-оселя родини І. Франка у Підгірках. Всі заклади є відносно молоді і створені вже після проголошення незалежності України: у 1991 році відкрилася виставкова зала, у 1992 році – музей-оселя родини І. Франка, у 1997 році – музей Калущини та арт-галерея. За ці роки зібрано тисячі експонатів, у музеях та галереях побували десятки тисяч людей, створено сотні тимчасових та постійних експозицій, виставок, проведено сотні музейних та художніх акцій, плеверів, конференцій, семінарів, досліджено значні фрагменти місцевої історії, надруковано десятки публікацій на різноманітну тематику. А ще – кожен музейний і галерейний заклад за роки свого існування зібрав громаду друзів та прихильників – людей, без яких ніколи не відбулося б нічого. Саме вони допомагали всі ці роки збирати фондів речі, інформацію; налагоджували різноманітні зв'язки з музеями інших регіонів, вели архівний пошук, збирали свідчення - і робили ще масу потрібних і корисних речей.

З 2012 року всі ці заклади перейшли з розряду громадських до професійних. Така подія визначила і стратегію розвитку закладів на найближчі роки. Найперше – це робота з фондами – поповнення, детальне вивчення і дослідження. Перший успіх у цій сфері – структурний каталог фондів музею-оселі родини І. Франка, створений до 20-річчя з дня заснування музею. Зараз структура каталогу наповнюється детальною, уточненою інформацією про кожен експонат цього музею. Підготовка та видання такого каталогу дає змогу популяризувати музей та його експонати серед науковців, всіх тих, хто цікавиться історією свого краю.

Наступними у черзі на доопрацювання є фонди виставкової зали та арт-галереї, і, на завершення процесу планується створити каталог фондів музею Калущини.

Врешті, кожен музей чи галерея, навіть найменший і найскромніший, пропонує своїм відвідувачам багатовимірний новий досвід спілкування з автентичними предметами, і все це разом з дослідженнями, інтерпретаціями.

Місто пишається своїм храмом культури, яке має величну назву - палац культури „Мінерал.” Цей заклад викликає захоплення у тих, хто його вперше бачить, надихає на творче й духовне піднесення. Це заклад інформаційно-політичної, освітньо-виховної та культурно-дозвіллевої діяльності, спрямованої на розповсюдження та популяризацію культурних надбань українського народу.

У 2023 році калушани відмітять 70-річний ювілей цього закладу, який і до сьогодні прославляє своїми народними колективами своє місто та область. Серед цих творчих колективів духовий оркестр, народний фольклорно-етнографічний ансамбль пісні і танцю „Студенька” (кер. В. Нагловський), народний вокальний ансамбль „Бойківчанка” (кер. О. Герус), камерний хор „Тавор” (кер. А. Демків), ансамбль троїстих музик „Калуські гудаки” (кер. О. Панькова), ансамбль народного танцю „Галичани” (кер. А. Волошин), фольклорно-обрядовий театр „Доленька” під керівництвом О. Барин.

Не менш цікавими є дитячі творчі колективи – зразкові вокальні студії „Дует” (кер. Л. Ланик) та „Ліра” (кер. О. Лісовська), вихованці яких є неодноразовими переможцями фестивалів-конкурсів, а також зразковий танцювальний колектив „Потіха” (кер. Н. Кецман) та зразковий фольклорний гурт „Потічок” (кер. Н. Гуменюк).

Ці колективи добре знані не тільки в місті, а й в районі та області, адже є активними учасниками культурно-мистецьких заходів та свят на Прикарпатті.

Колектив палацу культури „Мінерал” постійно готує творчі програми з нагоди святкування різноманітних ювілеїв та свят, програми-звіти творчих колективів.

Місто Калуш має ще один палац культури „Юність”, який збудований у 1967 році Калуським хіміко-металургійним комбінатом.

Сьогодні – це один з найкращих сучасних закладів культури міста. У палаці діють чотирнадцять творчих колективів, більшість з яких отримали почесне звання народного та зразкового. В палаці діють багато різноманітних кружків та клубів. Багато років палац культури „Юність” плекає таланти та радує поціновувачів народної творчості різноманітними культурно-мистецькими заходами.

При палаці культури „Юність”діє знаний не тільки в місті, районі та області, а й всієї Галичини зразковий дитячий хореографічний ансамбль „Веселі гуцулята” (кер. Л. Коваль), який неодноразово ставав лауреатом та дипломантом всеукраїнських та міжнародних конкурсів та фестивалів у Польщі, Греції, Хорватії, Австрії, Чехії, Франції.

Цей творчий колектив став школою формування любові до українського танцю, народної музики, етнічної вишиванки, звичаїв, традицій та обрядів. У танцювальному колективі танцюють дітки віком від трьох до вісімнадцяти років. В репертуарі колективу біль 50-ти танцювальних номерів. Учасники ансамблю не лише вдосконалюють свою танцювальну майстерність, а й дарують глядачам театралізовані дійства, в яких розкриваються і інші їх таланти.

Творчий колектив створює та презентує на розсуд глядачів хореографічні вистави, які побудовані на народній музиці та українській хореографічній лексиці.

„Веселі гуцулята” вражають глядачів не лише своїм хореографічним мистецтвом, а й розмаїттям сценічних костюмів творчого задуму керівників ансамблю. Цей ансамбль є не просто хореографічним колективом, він перлина калуського хореографічного мистецтва.

У „Юності” діє чоловічий вокальний ансамбль на чолі з заслуженим діячем мистецтв України М. Сливоцьким, жіночий вокальний ансамбль (кер. М. Целіковська),

Знана на все місто оперно-вокальна студія під орудою професійних солістів опери В. Гудильова та Н. Короткової.

Успішно діє музична студія, у якій грі на музичних інструментах навчається більше 160 учнів, існує хор та ансамблі. Першим керівником студії була Л. Пустовіт.

Успішно діє народний музично-драматичний театр „Легенда”, який був створений у 1970 році. Новоствореним колективом керувала О. Шерстюк, а пізніше Р. Груздєва, Н. Романов, Л. Піцик.

Унікальним колективом є народний цирк „Молодість” під орудою М. Казацького. До нього цим колективом керували В. Клодо, М. Кіндюх, І. Дашко, Д. Барабаш, Р. Лефор, І. Голубович.

Успішно діє дитячий танцювальний гурток „Пролісок”, який отримав високе звання „народного”. Першим керівником був заслужений артист України В. Бак. Продовжує його справу колишня учасниця ансамблю О. Малиновська.

Над художнім оформленням творчих заходів працювали в різний час З. Лерчук, Л. Трифонова, О. Сімків, А. Кочетков, А. Муц. Сьогодні художником-оформлювачем є талановита О. Пробоїв.

Діє під орудою О. Підліснюка кіностудія, якій було присвоєно звання „народної”. Протягом багатьох років працювали курси крою і шиття, які вела М. Саварин.

У палаці „Юність” діють вісім любительських об’єднань та клубів за інтересами: „Ното-кактус” (кер. В. Хвилько), клуб голубоводів „Еліта”(кер. В. Труш), поетична студія „Ліра”(кер. О. Мазур), клуб вихідного дня (кер. В. Гавяк) та клуб дошкільнят „Метелики-веселики”(кер. М. Пранничук).

Світ „Юності” твориться за принципом несхожості зі світом реальним.

Необхідно згадати про мистецький конкурс виконавців на духових та ударних інструментах „Концертино”, який проводиться в Калуші, на базі палацу культури „Мінерал”. Цей творчий конкурс із регіонального переріс і став всеукраїнським конкурсом. За весь час проведення, відбулось десять конкурсів. Десятки юних талантів стали лауреатами та дипломантами цього творчого випробовування. Головами журі цього конкурсу у свій час були **Степан Цюлюпа** – заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету (1998-2004 роки), **Василь Пилипчак** – заслужений артист України, соліст оркестру Національної опери України імені Т.Г. Шевченка, **Роман Вовк** - заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дерев’яних духових інструментів Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського, **Андрій Карпак** - доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка.

Варто зазначити, що конкурс «Концертино» (виконавчий директор конкурсу Іван Шалата) відіграв важливу роль у популяризації жанру духової інструментальної музики на Прикарпатті, відкрив багато молодих перспективних талантів, які згодом стали на професійну виконавську стежу, покращив рівень методичної обізнаності у викладанні спеціального інструменту у викладачів початкових мистецьких закладів шляхом проведення конференцій та майстер-класів членами журі, популяризував сучасні твори для духових та ударних інструментів Українських композиторів.

Хочеться згадати іще один славний творчий колектив міста. Це зразковий дитячий духовий оркестр. Колектив створений у 1975 році в с. Верхня Калуського р-ну. У зв’язку з творчою необхідністю, колектив був переведений в районний Будинок культури м. Калуш., керівником було призначено Я.М.

Гудемчука. Розширилися творчі можливості колективу, покращилась матеріальна база, якісно покращився склад колективу. При духовому оркестрі були створені малі форми: ансамблі дерев'яних, мідних духових інструментів, ударних інструментів та диксиленд. В 1990 році оркестру присвоєно звання „зразкового”. Підпорядкований колектив Районному відділу культури, Народний дім.

Основу оркестру складають учні музичних шкіл, студенти технікуму, коледжу культури і мистецтв, профтехучилища. Кількісний склад учасників постійно змінюється і складає від 35 до 50 чоловік. По партитурі присутні всі інструменти.

Колектив бере активну участь у всіх марш-парадах і святах, які проводяться в області та місті. Постійний учасник свята духової та естрадної музики, який проводиться у Калуші. Колектив часто бере участь у заходах, які проводяться біля пам'ятника С. Бандери у с. Старому Угринові. Оркестр дає сольні концерти, обслуговує заходи, які проводяться в районі та області. В 1996 році цей колектив став лауреатом міжнародного конкурс-фестивалю „Сурми - 96” м. Рівне, неодноразово приймав участь у конкурс-огляді духових оркестрів у Скольмо Рівненської області.

Багато учасників колективу продовжують навчання у Калуському коледжі культури і мистецтв, Івано-Франківському та Дрогобицькому музичних училищах, Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Львівській національній музичній академії імені М. Лисенка.

Гудимчук Я. М. закінчив Калуську музичну школу по класу валторни, Івано-Франківське музичне училище імені Д. Січинського та Харківський державний інститут культури. Працює у дитячій музичній школі м. Калуш

Не можна оминати увагою ще один колектив – зразковий духовий оркестр Палацу культури „Юність”. Створений цей колектив у 1983 році, у 1990 році оркестру присвоєно звання „зразкового”.

У 1991 році оркестр став лауреатом Всеукраїнського конкурсу духової музики в м. Львові (III місце).

В 1994 та 1997 роках оркестр як переможець обласних конкурсів був нагороджений путівками в МДЦ „Артек”.

У 1998 році оркестр став лауреатом міжнародного конкурсу „Сурми – 98”. Керівник оркестру Іван Шалата. В оркестрі приймають участь діти віком від 10 до 18 років – це учні музичної школи, коледжу культури і мистецтв. Оркестр налічує більше 50 учасників основного складу та 30 – учні підготовчої групи. В репертуарі оркестру концертні та церемоніальні твори.

В оркестрі грають лауреати обласних та всеукраїнських конкурсів, серед яких А. Пукіш (труба) – лауреат обласного конкурсу, Ю Шалата (кларнет – лауреат обласного конкурсу, Віктор та Володимир Дмитріві – стипендіати Всеукраїнського конкурсу „Нові імена” нині артисти оркестрів Національної опери України та державного симфонічного оркестру України.

Оркестр приймає участь у всіх марш-парадах духових оркестрів, які проводяться в м. Калуш.

З 1991 року оркестр постійний учасник різного роду фестивалів і конкурсів духової музики. Більшість випускників оркестру продовжують навчатися у закладах вищої освіти 1-4 рівнів акредитації мистецького спрямування.

Таким чином, зауважимо, що бурхливий розвиток мистецтва в Калуші та області, створення великої кількості творчих колективів вимагав підготовки висококваліфікованих кадрів. Тобто, назріла нагальна потреба у відкритті навчального закладу мистецького спрямування, який би вирішив ці проблеми.

Таким навчальним закладом і стало Калуське училище культури (нині коледж культури і мистецтв).

Структуру та організацію навчально-виховного процесу Калуського коледжу культури і мистецтв розглянемо в наступному параграфі.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I

Узагальнюючи матеріали першого розділу магістерського дослідження, можна зробити наступні висновки.

Стрімкі зміни, що відбуваються в соціально-політичному, економічному, культурному житті нашої держави, входження України на світову арену, вимагають серйозних змін і в освітньому просторі нашої країни. Змінюються пріоритети та методи викладання в закладах вищої освіти з урахуванням необхідності підготовки ерудованих, високо освічених, компетентних спеціалістів, які б склали достойну конкуренцію на надзвичайно вимогливому ринку праці.

З огляду на це, надзвичайно важливим є вивчення досвіду мистецьких закладів вищої освіти України, детальний розгляд специфіки побудови їх навчального процесу. Таким цікавим, на наш погляд, навчальним закладом мистецького спрямування є Калуський коледж культури і мистецтв з огляду на його географічне розташування та специфіку організації навчально-виховного процесу.

З метою з'ясування передумов становлення та розвитку Калуського коледжу культури і мистецтв в першому розділі магістерського дослідження на основі наукових історичних та мистецтвознавчих дослідженнях (О. Аркуша, К. Кондратюк, М. Мудрий, М. Литвин, П. Шологон) розглянуто і узагальнено історичні етапи зародження та розвитку культурно-просвітницького руху на Прикарпатті, проаналізована діяльність перших громадських організацій та доведено їх вплив на формування національної свідомості українського народу.

У першому розділі наукової роботи прослідковуються історичні аспекти розвитку культурно-творчого життя Прикарпаття, надається ґрунтовний аналіз діяльності мистецьких колективів регіону.

В дослідженні розглядаються виконавські конкурси та фестивалі, що проводяться на Прикарпатті та визначається їх роль в культурно-творчому житті не тільки регіону, а й України в цілому.

РОЗДІЛ II

ДІЯЛЬНІСТЬ КОЛЕКТИВУ КОЛЕДЖУ В ТВОРЧОМУ ТА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ.

2.1. Організація навчально-виховного процесу.

Більше як шістьдесят років на території Галицького Покуття існує коледж, який готує працівників культури і мистецтв, представників однієї з найгуманніших професій, що покликана виховувати у людей високі естетичні смаки, любов до національної культурної спадщини, народних звичаїв, традицій і обрядів. В області практично немає ні села, ні міста, де б не працювали випускники цього навчального закладу.

Славу коледжу культури і мистецтв здобувають творчі колективи, мистецтву яких аплодували не тільки в Україні, а й закордонні поціновувачі високої духовності.

Далеко за межами України знають творчі колективи коледжу – народний аматорський ансамбль танцю „Мереживо”, народний аматорський оркестр народної музики „Трембіта”, народний аматорський вокально-етнографічний ансамбль „Намисто” та багато інших колективів.

Калуський коледж культури і мистецтв має цікаву і багату історію. У далекому 1954 році, наказом Міністерства культури УРСР у місті Снятин Івано-Франківської області був організований технікум, який готував спеціалістів для культурно-освітньої галузі. На той час у технікумі функціонувало лише два відділи – клубний та бібліотечний. Згодом, цей навчальний заклад став називатися культурно-освітнім училищем, в якому був відкритий ще відділ народно-художньої творчості.

За вимогами часу, цей навчальний заклад був перенесений до міста Калус Івано-Франківської області. Сьогодні – це знаний не тільки на Прикарпатті, а і у

всій Україні, Калуський коледж культури і мистецтв – базовий в західному регіоні навчальний заклад мистецького спрямування.

Цей навчальний заклад готує спеціалістів культурно-дозвілєвої сфери по напрямкам: хореографія, народно-художня творчість, бібліотечна справа і образотворче мистецтво.

За роки існування, навчальний заклад підготував сотні спеціалістів, які працюють викладачами в музичних, хореографічних, художніх школах та гуртках, керівниками самодіяльних колективів, артистами ансамблів, оркестрів, організаторами та керівниками дитячих гуртків, бібліотекарами тощо.

Навчально-виховний процес Калуського коледжу культури і мистецтв забезпечують циклові комісії. Вважаємо за необхідне більш ґрунтовніше висвітлити завдання та роботу даних навчальних структур.

Циклова комісія викладачів режисури.

Відділ режисури був заснований в одна тисяча дев'ятсот шістдесят другому році. В різні роки на відділі працювали багато талановитих викладачів, справжніх митців, закоханих у свою справу.

На даний час навчально-виховну роботу на відділі режисури забезпечують кваліфіковані викладачі-методисти та викладачі різних режисерських дисциплін, серед яких:

Пірус Марина Дмитрівна – завідувач відділом режисерських дисциплін, заслужений діяч мистецтв України, викладач-методист;

Неклюдова Тетяна Борисівна – викладач-методист;

Кузьменко Ольга Євстахіївна – викладач вищої категорії;

Хемич Ірина Миколаївна – викладач;

Сленюк Уляна Михайлівна – викладач.

Завданням циклової комісії викладачів режисерських дисциплін є підготовка висококваліфікованих спеціалістів в царині режисури театру,

майбутніх режисерів, акторів, організаторів та керівників самодіяльних театральних гуртків тощо.

Циклова комісія викладачів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

Художнє сприйняття дійсності відбувається у зміні чуттєвих образів, які є продуктом злетів фантазії і творчої уяви, змістом яких стають чуттєві та емоційні переживання особистості.

Саме образотворче мистецтво покликане стати інструментом для презентації існуючого світу у художньо-образних відчуттях, нести людству естетичну насолоду і виховувати естетичні смаки та ідеали. Декоративно-прикладне мистецтво є надзвичайно цікавим і специфічним видом художньої творчості, продукт якого несе красу і гармонію в оточуючий світ.

Це і стало основним змістом і завданням викладачів відділу образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, який був створений задля збереження та вивчення бойківського мистецтва.

Відділ образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Калуського коледжу культури і мистецтв самий молодий в навчальному закладі. У одна тисяча дев'яносто дев'яносто другому році в училищі культури відкрився відділ, який готував спеціалістів з оформлення афіш, листівок, плакатів, наочної агітації. Саме на його базі, дещо пізніше, відкрився відділ образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, який готує організаторів та керівників аматорських, дитячих гуртків, студій та шкіл образотворчого мистецтва, вчителів та майстрів народних промислів.

Першим очільником відділу став талановитий художник Цапів В.А.. пізніше Т. Маланій.

Нині відділ образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Калуського коледжу культури і мистецтв очолює випускниця Львівської

національної академії мистецтв, викладач-методист *Леменок Т.Ю.* На відділі працюють талановиті художники і майстри народних промислів: *Сенчак В.Г.* – викладач-методист, *Штундер І.Г.* – викладач першої категорії, *Олінкевич Ю.П.* – викладач-асистент.

Про високий рівень педагогічного складу коледжу свідчить той факт, що викладачів запрошують на роботу у навчальні заклади різних рівнів. Так, у Прикарпатському університеті імені В. Стефаника працюють заслужений працівник культури П. Чоловський та кандидат мистецтвознавства, доцент М. Новосад, заслужений працівник культури М. Пастух – директор Богородчанського музичного училища.

Студенти відділу опановують надзвичайно цікаві дисципліни, мають змогу працювати в різних техніках тощо.

Викладачі відділу організовують щорічні тематичні та звітні виставки студентських робіт, проводять науково-методичні семінари та конференції, презентації студентських науково-пошукових досліджень, захист дипломних та курсових студентських робіт.

Студенти відділу приймають участь у мистецьких заходах коледжу, району та області.

Щорічно випускники відділу продовжують навчання у закладах вищої освіти мистецького спрямування.

Циклова комісія викладачів хорових та музично-теоретичних дисциплін.

Хоровий спів – це вид мистецтва, який є невід’ємною складовою духовного життя людини, вид мистецтва, що зображує навколишній світ у інтонаційно-звукових художніх образах.

Хоровий спів є одним з видів колективної творчої діяльності, найулюбленіший та найдоступніший вид творчості, який супроводжує людину все життя.

Основним завданням викладачів відділу хорових та музично-теоретичних дисциплін є підготовка фахівців в царині музичного мистецтва, розвиток професійних якостей, які базуються на системі специфічних знань, умінь, розвиненого музичного сприйняття, здатності до творчого самовираження та креативності.

Хоровий відділ є найстарішим в коледжі. Заснований відділ був ще у далекому одна тисяча дев'ятсот шістдесят другому році на базі Снятинського технікуму.

Першим керівником відділу був талановитий викладач хорового диригування, засновник і керівник хорового колективу Калуського коледжу культури і мистецтв Яців Я.П.

Керівники творчих колективів циклової комісії виховувались на традиціях Львівської хорової школи, яка орієнтувалась на західно-європейську музику.

На відділі працюють висококваліфіковані, талановиті педагоги-музиканти, які забезпечують навчально-виховний процес. Викладачі комісії були і є активними учасниками культурного життя міста і району організаторами різноманітних співацьких колективів, виступають і як сольні виконавці. Серед них Л. Щавінська, І. Кримський, В. Савостьяненко, Р. Бревко.

На даний час відділ хорових та музично-теоретичних дисциплін очолює викладач-методист Сисак Л.М, яка читає дисципліни музично-теоретичного блоку і є автором навчально-методичних посібників та методичних розробок з питань теорії та методики викладання музично-теоретичних дисциплін.

Сисак Л.М. є ініціатором заснування та незмінним керівником студентського наукового товариства.

На відділі працюють викладачі-методисти, викладачі вищої категорії та викладачі-асистенти Бревко Р.А., Бочко Т.А., Кірсанова О.І., Пірус В.С., Солоджук О.В.

Під час навчання, студенти відділу опановують дисципліни „Читання хорових партитур”, „Постановка голосу”, „Диригування”, „Теорія музики”, „Сольфеджіо”, „Аналіз музичних творів”, „Гармонія”, „Поліфонія”, „Музична література” та інші.

З дня заснування відділу був створений навчальний академічний хоровий студентський колектив, засновниками і першими керівниками якого стали випускники Львівської державної консерваторії І. Зобків та Ю. Дзюбанович. Під керівництвом цих талановитих музикантів хоровий колектив вів активну концертну діяльність. Під керуванням талановитого хормейстера Я. Яціва, студентський хоровий колектив вів активну творчу діяльність. Я. Яців продовжував 50-річні традиції дбайливого ставлення до світової хорової спадщини, популяризації народної пісенної творчості.

Пісням у виконанні народного аматорського вокально-етнографічного ансамблю „Намисто” аплодувала Німеччина, Франція, Польща.

Сьогодні народний хоровий колектив „Намисто” очолює викладач вищої категорії Солоджук О.В.

На відділі створені різноманітні малі вокальні форми: вокальне тріо (керівник Кірсанова В.Г.), жіночий вокальний ансамбль (керівник Бочко Т.А.) та чоловічий вокальний ансамбль (керівник Бревко Р.А.).

Викладачі та студенти відділу беруть активну участь у мистецькому житті не тільки рідного училища, а й району та області. Вони є учасниками різноманітних вокальних конкурсів та фестивалів, мистецьких концертів та творчих звітах.

Відділ пишається своїми випускниками, серед яких Марія Стефюк, яка одна з перших на Україні відзначена орденом княгині Ольги, заслужений артист

України Орест Мартинів, народний артист України,, соліст державного заслуженого народного хору імені Г. Верьовки Василь Ватаманюк та багато інших.

Циклова комісія викладачів бібліотечної справи.

Неможливо переоцінити значення книги в житті людини. Згадаємо, що культурно-просвітницька діяльність прогресивної української інтелігенції, яка вела боротьбу за відродження національної свідомості, за збереження чистоти української мови, починалась саме з створення читальні для українського народу.

З плином часу, в період всебічного розвитку інноваційних технологій, значення бібліотек в житті людини залишилося незмінним.

Відділ бібліотечної справи є найстарішим в Калуському коледжі. Його діяльність розпочалась ще з відкриття Снятинського технікуму культурно-освітніх працівників у одна тисяча дев'ятсот п'ятдесят четвертому році. За більше ніж шістдесятирічний термін існування, на відділі працювало багато талановитих, відданих своїй справі викладачів, які готували бібліотекарів для районних та сільських бібліотек. Першим викладачем відділу була випускниця Харківського інституту культури Є Селюх. В різні часи на відділі працювали І. Кміч-Лобода (випускниця цього ж училища), Д. Кравців, Р. Бабій, М. Дранчук, Х. Хухра,.

На сьогоднішній день на відділі „Бібліотечна справа” своїми знаннями з молоддю діляться молоді викладачі: *Ярошук О.П.* – завідувач відділом, викладач вищої категорії, випускниця Рівненського державного інституту культури; *Габлюк К.О.* – викладач-спеціаліст, випускниця бібліотечного факультету Рівненського державного гуманітарного університету; *Сербін А.Є.* – викладач вищої категорії.

Стрімкий розвиток інноваційних технологій вимагає суттєвих змін у процесі фахової підготовки спеціалістів з бібліотечної справи, адже значно

розширилось коло можливостей працевлаштування випускників цієї спеціалізації. Випускники коледжу мають можливість працювати не тільки в бібліотеках, а й у інформаційно-аналітичних установах, книгарнях, музеях, галереях, друкарнях тощо. Тому, постійно оновлюються навчальні плани студентів спеціалізації, викладачами проводяться різноманітні тренінги та майстер-класи, студенти відділу мають змогу удосконалювати теоретичні знання під час проходження практики у бібліотеках міста та району, створеній в коледжі електронній бібліотеці.

Відділ пишається своїми випускниками, які продовжують навчання у вищих навчальних закладах України, віддано працюють на теренах України та зарубіжжя.

Циклова комісія викладачів відділу народних інструментів.

Музика завжди була і буде невід’ємним атрибутом духовного життя людини, супроводжуючи її від самого народження. Саме музика є дієвим засобом впливу на естетичний розвиток особистості, на формування моральних, світоглядних цінностей та смаків.

Народно-інструментальне виконавство, як один із найдемократичніших та наймасовіших видів мистецтва, вирізняється з поміж інших наявністю величезного потенціалу різноманітних форм та засобів впливу на чуттєву сферу особистості, на формування її громадянської свідомості. Ці твердження покладені в основу організації навчальної діяльності на відділі народних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв.

Відділ народних інструментів був заснований ще на базі Снятинського технікуму у одна тисяча дев’яцот шістдесят другому році разом із хоровим відділом. В той час на народному відділі діяли лише дві циклові комісії – комісія струнних інструментів та комісія баяністів-акордеоністів.

З перших днів створення відділу народних інструментів, був створений і навчальний студентський оркестр народних інструментів, фундатором та першим керівником якого став Коломієць А.Г. та ансамбль баяністів (керівник Васильчук О.М.).

В різні часи на відділі працювали багато талановитих педагогів-музикантів, серед яких Замчак Н.М., Козаченко Л.І., Якібчук В.Д., Ткачук Є.В., Данилюк О.В., Коновалова Л.Г., Пронь В.С., Сагів П.А. та багато інших.

Згодом, комісії струнних інструментів та баяністів-акордеоністів були об'єднані, і керівником новоствореного відділу став Кравців В.С. В цей час на відділі були створені оркестр українських народних інструментів під керівництвом Петрова О.С. та малі інструментальні форми.

В різні часи оркестром народних інструментів керували Данилюк О.В., Долинська Н.А., Гречко Ю.С.

Цей славетний колектив активно займається концертною діяльністю, неодноразово брав участь у конкурсах та фестивалях, звітах-оглядах. За вагому культурно-просвітницьку діяльність оркестр народних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв отримав почесне звання „народного”.

Народний аматорський оркестр народної музики „Трембіта” під орудою заслуженого працівника культури Т. Малиша неодноразово побував з творчими поїздками в різних регіонах України та зарубіжжя. Мистецтво калушан високо оцінили в Румунії, Чехії, Німеччині, Польщі. Оркестр завоював лауреатство на обласному конкурсі „Кобзареві струни” та міжнародних „Гуцульщина” та „Коломийка”/

Необхідно зазначити, що викладачі відділу народних інструментів стали ініціаторами проведення щорічного конкурсу виконавців на народних інструментах „Прикарпатські візерунки” серед учнів дитячих музичних шкіл, студій регіону. На відділі щорічно проходить конкурс виконавців і для студентів.

Студенти відділу народних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв неодноразово ставали дипломантами та лауреатами регіональних та всеукраїнських конкурсів та фестивалів.

Варто зазначити, що викладачі відділу організують щорічні концерти-звіти, в яких демонструють виконавську майстерність разом зі студентами, проводяться зустрічі та майстер-класи з талановитими виконавцями на народних інструментах.

На відділі, окрім оркестру народних інструментів, діють ансамблі бандуристів (кер. Гаврильчак Р.Л.), баяністів-акордеоністів „Концертино”(кер. Холденко С.І.), ансамбль скрипалів (кер. Журомська О.П.), дуети акордеоністів, баяністів та інші.

Студенти відділу неодноразово ставали лауреатами різноманітних виконавських конкурсів.

Циклова комісія культурно-дозвілєвої діяльності.

З 1954 року існує у навчальному закладі клубний відділ (нині циклова комісія культурно-дозвілєвої діяльності), де готують фахівців для закладів культури, які набувають тут організаторських ділових якостей з ґрунтовними теоретичними знаннями та практичними навичками. Першим завідувачем відділу був Я. Красовський – освічений, талановитий керівник, пізніше – Р. Кузнєцова, викладач з великим досвідом практичної роботи, яка об'єднала творчих викладачів Я. Якобчук, Г. Дундич, Л. Биченко, О. Чикало, О. Петрову та ін.

Циклова комісія викладачів загальноосвітніх, гуманітарних та соціально-економічних дисциплін.

Зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, входження України до європейської спільноти, спонукають навчальні заклади до виховання особистості

нової формації, з великим багажем знань та умінь, розвинених особистих якостей та сформованим світоглядом.

Поряд з арсеналом спеціальних умінь та навичок, необхідних майбутньому фахівцю, базова освіта є важливим фундаментом успішної життєдіяльності особистості в сучасному просторі.

З огляду на це, неможливо переоцінити значення якісної загальноосвітньої підготовки в закладах мистецького спрямування. Саме ці завдання вирішують викладачі циклової комісії загальноосвітніх, гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Калуського коледжу культури і мистецтв.

Першим завідувачем комісії довгий час була Дзюбанович Л.В. На даний момент комісію очолює Кучера Н.В.

До складу комісії входять викладачі-методисти, спеціалісти вищої та першої категорії, серед яких Головчак Л.А., Лоза О.І., Яців О.А., Суслик Ю.М., Стасюк І.З., Стефанівська Л.Т.

Першочерговим завданням, викладачі циклової комісії загальноосвітніх, гуманітарних та соціально-економічних дисциплін вважають створення таких педагогічних умов, які б сприяли всебічному розвитку у студентів мотиваційної сфери до навчання, розвитку творчого мислення, здатності до аналізу і самоаналізу, здатності до самоосвіти, до креативності, умінь критично мислити і самостійно приймати рішення.

Викладачі циклової комісії постійно удосконалюють методики викладання навчальних дисциплін, навчальні програми. Викладачі працюють над підвищенням своєї фахової майстерності, активно займаються науково-методичною роботою, проводять тренінги, майстер-класи, предметні олімпіади.

2.2. Відділ духових та ударних інструментів в культурно-мистецькому житті Прикарпаття.

Відділ духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв має багату і цікаву історію. Він був створений одним із перших, ще в Снятинському технікумі, який готував культурно-освітніх працівників у 1962 році.

Фундатором і першим завідувачем відділу духових та ударних інструментів став надзвичайно талановитий музикант, випускник Львівської консерваторії по класу тромбона Козоровицький Петро Романович. Ця непересічна особистість надзвичайно цікава для нашого дослідження з огляду на те, що довгий час Козоровицький П. Р. працював на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, який згодом був реорганізований у Інститут мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Народився Козоровицький П. Р. 8 квітня 1931 року в місті Біла Церква Київської області.

Працював Козоровицький П.Р. в артілі «Промвзуття» в рідному місті, згодом – музикантом оркестру штабу в Німеччині, артистом естрадного оркестру Івано-Франківської обласної філармонії.

Музичну освіту отримав у Івано-Франківському музичному училищі імені Д. Січинського, яке він закінчив у 1961 році, та у Львівській державній консерваторії імені М.В. Лисенка (1961-1967 рр.).

У 1962 П.Р. Козоровицький був запрошений на роботу у Снятинське культурно-освітнє училище. Козоровицький П.Р. не тільки очолював відділ духових і ударних інструментів, а й був організатором і першим керівником духового оркестру училища. Під керівництвом цього талановитого музиканта,

духовий оркестр проводив активну культурно-просвітницьку діяльність на теренах району та області.

У 1966 році Козоровицький П.Р. був призначений директором Снятинського технікуму.

У 1971 році він був запрошений на посаду завідувача музичної частини Рівненського обласного музично-драматичного театру.

З 1972 по 1989 рік – працював викладачем по класу тромбона та оркестрового диригування кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури. Козоровицький П.Р. вів активну концертну діяльність у складі тріо та квінтету мідних духових інструментів кафедри.

У 1989 році Козоровицький П.Р. переїхав на постійне місце проживання до Ізраїлю.

З переїздом училища до м. Калуша цикловою комісію духових та ударних інструментів очолив А. Пастух. Він був і диригентом духового оркестру відділу. З 1962 року цей славний творчий колектив проводив широку концертну діяльність у селах і містах району та області.

З 1966 по 1976 роки завідувачем відділу духових та ударних інструментів Снятинського технікуму став Ярошевський І.М. В той період на відділі працювали Григораш І.М., Когут О.М., Костисько П.Д., Філяк В.О., Прибора В.М., Атаманюк М.С., Онищук Д.О., Пастушок В.С., Сливка Л.В., Какапич О.М., Смирнов О.О.

Рішенням Івано-Франківського управління культури, у 1976 році навчальний заклад був перенесений у місто Калуш. Першим завідувачем відділу духових та ударних інструментів вже Калуського училища культури став Пастух А.Б. Цей період історії відділу характеризується значним оновленням педагогічного складу навчальної структури. На роботу на відділ були запрошені

молоді, талановиті педагоги-музиканти: Боднар Б.І., Марищук М.С., Малиш Т.О., Малиш В.В., Черпак В.І.

В цей період очолив духовий оркестр відділу надзвичайно талановитий музикант Малиш Т.О., під керівництвом якого колектив неодноразово приймав участь і ставав переможцем різноманітних конкурсів, фестивалів та оглядів.

У 1983 році на відділі духових та ударних інструментів Калуського училища культури був створений естрадний ансамбль, який згодом розширився до естрадного оркестру. Організатором і першим керівником цього колективу став молодий викладач Бевзюк М.П. Цей колектив став концертною візитівкою не тільки відділу, а й всього навчального закладу. У 1996 році за вагому концертно-творчу роботу цьому славетному колективу було присуджено почесне звання "Народний самодіяльний естрадний оркестр".

У різні часи відділ духових та ударних інструментів Калуського училища культури очолювали Кофлер В.І., Марущук М.С.

З 1991 по 1999 р. на цій посаді перебував Черпак В.І.. В цей період в навчальному закладі відкривається ще одна спеціалізація: „Духові та естрадні інструменти”, що значно підвищило зацікавленість молодих музикантів і привело до значного зростання кількості абітурієнтів.

У 1998 році керівником духового оркестру відділу став Какапич О.М., а керівником естрадного оркестру став Гринчук С.Є, а згодом Скаб'як Я.М., який у 1999 році, в зв'язку з призначенням Черпака В.І. на посаду заступника директора училища, очолив відділ духових та ударних інструментів, а згодом – і духовий оркестр.

За роки існування відділ духових та ударних інструментів підготував близько 800 спеціалістів, серед яких дипломанти та лауреати регіональних, всеукраїнських конкурсів та фестивалів. Більшість випускників відділу продовжили навчання у вищих закладах освіти. Відділ пишається своїми

випускниками, серед яких є солісти військових оркестрів Збройних сил України, педагоги, організатори і керівники самодіяльних колективів тощо.

На даний час на відділі духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв працюють надзвичайно талановиті музиканти і педагоги, віддані своїй справі спеціалісти. Вважаємо за необхідне більш детальніше розкрити життєвий та творчий шлях цих викладачів.

Скаб'як Ярослав Михайлович

(13.08.1964)

Завідувач відділом духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв, викладач вищої категорії, викладач-методист.

Музичну освіту отримав у Івано-Франківському музичному училища імені Дениса Січинського (1983 р.) та Астраханській державній консерваторії (1990 р.) по класу труби та валторни.

По закінченні Астраханської державної консерваторії (1990 р.) Скаб'як Я.М. був запрошений на посаду викладача відділу духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв.

Більше двадцяти років він є художнім керівником та головним диригентом Народного естрадно-духового оркестру відділу духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв.

У 2009 році за ініціативи Скаб'яка Я.М у м. Долина був організований духовий оркестр, незмінним художнім керівником і диригентом якого він є донині.

Скаб'як Ярослав Михайлович поряд з широкою концертною та навчальною діяльністю, активно займається науково-методичною роботою.

Він є автором методичних посібників та методичних рекомендацій для студентів закладів мистецької освіти, спрямованих на оволодіння навчальними курсами з дисциплін „Спеціальний інструмент” та „Ансамбль”; автором науково-

мистецтвознавчого дослідження „Історія та сучасність духової музики у Долині”, яке увійшло до другого видання підручника „З історії Долини”.

Скаб'як Ярослав Михайлович активно займається перекладами творів для духового оркестру та ансамблю духових інструментів. В його творчому доробку багаточисельні переклади духовних гімнів; адаптовані для естрадно-духового оркестру переклади різдвяних колядок та щедрівок; інструментовки українських народних пісень та відомих сучасних естрадних мелодій.

Скаб'як Ярослав Михайлович є засновником, художнім керівником та диригентом духового оркестру в рідному місті Долина Івано-Франківської області.

Під орудою цього талановитого музиканта, творчий колектив веде активну концертну та просвітницьку діяльність на теренах району та області.

Долинський духовий оркестр є постійним учасником релігійних та державних свят, всіх мистецьких заходів.

Не можна не згадати, що Скаб'як Ярослав Михайлович є автором ідеї проведення 14 січня 2014 року на центральній площі міста Долина одночасного виконання 5000 жителями у супроводі муніципального духового оркестру колядки „Нова радість стала”. Цей мистецький захід був занесений до Книги рекордів України.

Скаб'як Я.М. є ініціатором та організатором проведення в рідному місті Долина Західноукраїнського фестивалю духових та естрадних оркестрів та Міжнародного фестивалю духових та естрадно-духових оркестрів „Сурми гір”, учасником та лауреатом I –ї премії якого став духовий оркестр відділу духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв під керівництвом Скаб'яка Я.М.

Під орудою цього музиканта, муніципальний духовий оркестр бере активну участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах та фестивалях.

Так, у 2010 році цей славетний творчий колектив став володарем „Призу глядацьких симпатій” у III - му та у 2018 році у VIII - му Міжнародному фестивалі „Gronalia” в республіці Польща.

Ще однією із знакових подій в творчому житті духового оркестру стала його участь, восени 2018 року, у Міжнародному фестивалі військових духових оркестрів у м. Порсьє (Франція). Виступи колективу пройшли з великим успіхом. Французька преса та поціновувачі духової музики відзначили високий професійний рівень українських музикантів.

Поряд з концертною та викладацькою діяльністю, Ярослав Михайлович Скаб'як є активним громадським діячем, адже не одноразово він був обраним депутатом до Новичківської сільської ради.

За вагомі творчі досягнення на мистецькій та викладацькій ниві, Ярослав Скаб'як неодноразово нагороджений грамотами голів районної та обласної адміністрації, голови районної ради, грамотами управління культури районної та обласної державної адміністрації .

Мелень Любомир Андрійович

(25.06.1987)

Народився в місті Болехів Івано-Франківської області.

У 1993 році вступив до ЗОШ №2 м. Болехова, де здобув неповну середню освіту, а згодом і до музичної школи по класу флейти (клас викладача Якиміва І. С.).

У 2002–2006 роках - навчання в Дрогобицькому музичному училищі імені В. Барвінського по класу флейти (клас викладача Соляр Я. Л.).

У 2006–2011 роках - навчання у Львівській національній музичній академії імені М. Лисенка, де здобув вищу освіту та отримав диплом магістра мистецтв по

класу флейти. Викладачі: професор Національної музичної академії імені П. Чайковського, заслужений артист України Кудряшов О. С., старший викладач Павленко О. Ф., завідувач кафедри професор Карп'як Андрій Ярославович.

З 2010 р. працює в Калуському коледжі культури і мистецтв по класу флейти на відділі духових та ударних інструментів. Забезпечує повне і якісне виконання навчальних планів, програм, нормативних рівнів і стандартів навчання та виховання. Систематично підвищує свою кваліфікацію та підтверджує професійну майстерність. Є куратором навчальної академічної групи спеціалізації «Народне інструментальне мистецтво» (духові інструменти).

З 2012 року працює за сумісництвом в Івано-Франківському музичному училищі імені Д. Січинського по класу флейти.

У 2014 році створив квартет флейтистів, який протягом останніх трьох років об'їздив музичні школи Івано - Франківської області і за її межами з профорієнтаційною роботою.

Брав участь у I Всеукраїнському конкурсі юних музикантів «Франкове підгір'я», де отримав II премію як учасник ансамблю.

Як виконавець брав участь у Всеукраїнському конкурсі імені В. Барвінського у м. Дрогобич в 2013 р. та одержав II премію, на західноукраїнському фестивалі духової музики «Сурми гір» у м. Долині, а також 2015 року на I Міжнародному фестивалі «Сурми гір» (I премія).

У 2016 р. студенти класу Любомира Андрійовича Пецоляк Галина та Джаман Максим приймали участь у конкурсі виконавців на духових інструментах в м. Дрогобич, де здобули дипломи з відзнакою та II премію.

У м. Калуші (2015 р.) проводився I Всеукраїнський конкурс виконавців на духових та ударних інструментах, на якому учні класу Мелень Л.А. здобули дипломи з відзнакою.

2016 р. – поїздка на Всеукраїнський конкурс у м. Одеса. Мелень Л.А нагороджений подякою за підготовку студентів у Всеукраїнських та регіональних конкурсах на духових та ударних інструментах 2013–2016 рр.

У міжтестастійний період підготував навчальну програму з дисципліни «Естрадний ансамбль», підготував методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Навчальна практика зі спеціалізації» та методичні рекомендації на тему «Вивчення оркестрових інструментів та методика навчання гри на них», навчальний посібник з дисципліни «Ансамбль».

Провів відкриті заняття з дисципліни «Ансамбль» на тему «Методика репетиційної роботи з ансамблем» (2015 р.), майстер-клас із навчальної дисципліни «Естрадний ансамбль» на тему «Розвиток сценічно-виконавської культури на основі вивчення різножанрового ансамблевого репертуару». 2016 р. провів заняття для викладачів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів із класу духових інструментів на тему «Удосконалення технічних навичок в роботі над творами різних стилів. Робота з ансамблем», яке відбулося на обласних курсах підвищення кваліфікації працівників культури і мистецтв.

Учні класу флейти продовжують навчання у закладах вищої освіти. Серед випованців викладача по класу флейти Мелень Л.А :

Бреславський Тарас – 2014 рік, Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка.

- Ковбас Володимир – 2014 рік, Київський національний університет культури і мистецтв.

- Пецоляк Галина – 2016 рік, Київський національний університет культури і мистецтв.

- Джигола Ярослав – 2016 рік, Київський національний університет культури і мистецтв.

- Діфес Оля – 2016 рік, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка.
- Джигола Марія – 2017 рік, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка.
- Джаман Максим – 2018 рік. Інститут мистецтв Рівенського державного гуманітарного університету.
- Симолюк Олександр – 2019 рік Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника.

Петриляк Ярослав Ярославович

Народився 5-го вересня 1987 року в місті Калуш Івано-Франківської області. Навчався в музичній школі м. Калуш.

В 2007 році вступив на навчання до Інституту мистецтв Прикарпатського університет ім. В. Стефаника, в якому отримав повну вищу освіту по класу ударних інструментів та кваліфікацію викладача.

2010–2011 рік - навчання в республіці Польща в літній джазовій школі для обдарованих виконавців в місті Chodziedz , де отримав якісну освіту в кращих музикантів Європи та Канади.

В 2012 після закінчення університету виїхав за кордон, де працював барабанщиком в різних країнах світу, де і закріпив та удосконалив отримані під час навчання знання.

Петриляк Я.Я. є учасником багатьох регіональних та всеукраїнських конкурсів та фестивалів.

В 2015-му році отримав запрошення на роботу в Калуський коледж культури та мистецтв, де і розпочав свою педагогічну діяльність.

Із задоволенням навчає своїх студентів грі на ударних інструментах та ділиться своїм професійним досвідом.

На даний час являється викладачем першої категорії. Студенти класу Петриляка Я.Я. неодноразово приймали участь у регіональних та всеукраїнських конкурсах виконавців на духових та ударних інструментах, на яких отримували дипломи лауреатів та дипломантів.

Сисак Юрій Михайлович

Народився 12 березня 1984 року в місті Калуш Івано-Франківської області.

У 1991 році вступив до ЗОШ №1 м. Калуша, а згодом і до музичної школи по класу валторни.

1999 - 2003 рр. - навчання в Калуському державному училищі культури - сьогодні Калуський коледж культури і мистецтв.

2003 - 2006 рр. - навчання у Київському національному університеті культури і мистецтв, де здобув вищу освіту та отримав диплом спеціаліста.

У 2005 році як виконавець брав участь у Всеукраїнському конкурсі виконавців на духових інструментах імені В.Старченка у м.Рівне.

У 2010 році брав участь у III Міжнародному фестивалі духових оркестрів у м. Гродзіск Великопольський (Польща), а також 2013 року у західноукраїнському фестивалі духової музики «Сурми гір» у м. Долина.

З 2003 року працює викладачем по класу валторни на відділі духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв.

З 2017 року є керівником Рожнятівського муніципального духового оркестру.

Федорів Роман Дмитрович

Народився 4 жовтня 1966 року в с. Підмихайля Калуського району.

Навчався у СШ №6 м. Калуш Івано-Франківської області.

У 1981 році закінчив музичну школу №2 м. Калуш.

1981–1985 рр. навчався в музичному училищі ім. Д. Січинського в м. Івано-Франківськ.

1988–1993 рр. – навчання в Харківському інституті культури.

З травня 1985 року працює в Калуській музичній школі по класу кларнета та саксофона.

У 2016 р. Федоріву Р. Д. присвоєна вища категорія.

2015–2020 рр. – робота в Калуському коледжі культури і мистецтв по сумісництву.

Федорів Р. Д. бере активну участь у дитячому духовому оркестрі «Золоті сурми», котрий гастролює як по Україні, так і за кордоном (Польща, Німеччина).

Федорів Р.Д. є учасником Калуського та Рожнятівського муніципальних оркестрів, також народного оркестру народної музики «Струни Прикарпаття» будинку культури «Юність» м. Калуш.

З 2015 р. – учасник народного оркестру народних інструментів будинку культури ім. А. Могильницького (мікрорайон Підгірки) та духового оркестру (мікрорайон Хотінь) м. Калуш.

Кіндюх Наталія Іванівна

З 1982 по 1990 роки навчалась у восьмирічній школі № 9 м. Калуш.

Ще з малих років батьки намагались привити любов до співу та музики, так як сім'я була співуча, а дідусь та батько ще і грали на духових інструментах у духовому оркестрі в ПК «Мінерал». Це, мабуть, і дало поштовх

(самотужки вибравши собі інструмент) у 1985 році піти навчатись у Калуську ДМШ № 1 на духовий відділ, інструмент флейта, де навчалась у викладача Волощак О.А., а згодом й обрати собі професію.

У 1990 році, закінчивши музичну школу, вступила і стала студенткою Івано-Франківського державного музичного училища ім. Д. Січинського (духовий відділ, клас викладача Супрунюка А.А.). Крім гри на улюбленому інструменті, не залишала спів і тому співала в хорі училища, яким на той час керував Цапар М. М.

У 1994 році продовжила навчання на денній формі в Прикарпатському університеті ім. В. Стефаника. Була учасницею вокального ансамблю «Галичанка» (кер. Л.Ткачук). У тому ж році й розпочала свою педагогічну діяльність у Калуській ДМШ № 1 на посаді викладача по класу флейти. 1999 року здобула повну вищу освіту за спеціальністю «Духові та ударні інструменти (флейта)», «Музичне виховання».

У 2013 році рішенням атестаційної комісії встановлено кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» та педагогічне звання «старший викладач». Крім викладацької роботи, з 2006 року є регентом церковного хору та керівником народного аматорського хорового колективу «Передзвін» с. Тужилів.

З 2010 року – керівник муніципального народного аматорського оркестру народної музики «Струни Прикарпаття» ПК «Юність» м. Калущ (лауреата багатьох міжнародних та всеукраїнських конкурсів та фестивалів).

З 2015 року – викладач Калуського коледжу культури і мистецтв.

Неодноразово нагороджувалась грамотами міського голови, обласного та міського управління культури, національностей та релігій, дипломами і подяками за високу професійну майстерність та підготовку учасників до всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів.

Грицак Ігор Ярославович

Народився 2 липня 1985 року в м. Калуш що на Івано-Франківщині. Батько, Грицак Ярослав, священник. Мати, Грицак Марія - кравчиня.

З 1995 року - навчання в Калуській ДМШ №1. по класу тромбона.

Ігор Ярославович - випускник Івано-Франківського Державного музичного училища ім. Д. Січинського (2002-2006). Отримав кваліфікацію артист оркестру (ансамблю), керівник оркестру (ансамблю), викладач по класу тромбона.

З 2006 по 2011р. - навчався в Івано - Франківському державному Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника. Отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Музичне мистецтво» та здобув кваліфікацію артиста оркестру (камерного ансамблю), викладача по класу тромбона.

Працював в таких колективах: Івано-Франківський муніципальний духовий оркестр «Дивертисмент» (керівник Якимець Р.), симфонічний оркестр Івано-Франківської обл. філармонії, Тисменицький духовий оркестр (керівник Віктор Куцак), Калуський муніципальний духовий оркестр (керівник Пробоїв М. В.), оркестр народних інструментів «Струни Прикарпаття» (керівник Кіндюх Н.І.), Хотинський духовий оркестр (керівник Драган Р.О.), та Долинський муніципальний духовий оркестр (керівник Скаб`як Я. М.).

2009 році з музикантами однодумцями створює перший в місті брасс квінтет «Калуш брасс». Згодом брасс квінтет отримує звання «народний».

З 2006 року - викладач Івано-Франківської ДМШ №1.

З 2011 року- викладач Калуської ДМШ №2. та керівник ансамблю «Брасс-квінтет» Калуської ДМШ. Цей мистецький колектив є учасником творчих звітів школи та обласних творчих конкурсів.

З 2019 року працює за сумісництвом в Калуському коледжі культури та мистецтв.

Грицак Любомир Олексійович

Народився 14 травня 1985 року в м. Калуш, що на Івано-Франківщині. Виховувався в родині робітників. Батько, Грицак Олексій, - машиніст тепловоза. Мати, Грицак Ірина, працювала на бетонному заводі.

1992–2000 рр. навчався в загальноосвітній школі №1 м. Калуш.

1996–2000 рр. – у музичній школі №1 м. Калуш по класу туби (викладач Пробоїв М. В.).

2000–2004 рр. навчався в Калуському державному училищі культури за спеціальністю «Народна художня творчість (духові інструменти)» (викладач Черпак В. І.) і здобув кваліфікацію: організатор культурно-дозвілдової діяльності, керівник аматорського творчого колективу (духові інструменти), викладач фахових дисциплін.

Працював у таких колективах: Калуський муніципальний духовий оркестр (керівник Пробоїв М. В.), Івано-Франківський муніципальний духовий оркестр «Дивертисмент» (керівник Якимець Р. Д.), Рожнятівський муніципальний духовий оркестр (керівник Хащевський З. А.) та Долинський муніципальний духовий оркестр (керівник Скаб'як Я. М.). Численні концерти, фестивалі, конкурси – скрізь Любомир Олексійович Грицак незамінимий виконавець через хороші професійні здібності.

2007–2010 рр. навчається в Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника за спеціальністю «Психологія», здобув кваліфікацію психолога, викладача.

У 2009 році є ініціатором створення першого у місті брас квінтету «Kalush brass», музичним керівником колективу. Згодом брас квінтет отримує звання народного.

2015 р. – керівник Рожнятівського муніципального духового оркестру. Активна праця та наполегливість піднімає виконавство колективу на новий

професійний рівень. Нагороджений Рожнятівською районною державною адміністрацією почесною відзнакою та медаллю «за досягнуті успіхи в галузі культури та спорту»

2016 р. – бере участь у фестивалі «Qatar Summer Festival», який відбувся в Катарі м. Доха.

2017 р. – гастролює по Китайських провінціях з цирком «Guangdong» в складі музичного колективу.

2020 р. – працює в Калуському коледжі культури та мистецтв.

Поряд з концертно-творчою, навчально-методична робота є однією з основних сфер діяльності викладачів відділу духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв, і важливою складовою всього навчально-виховного процесу.

Навчально-методична робота базується на цілеспрямованому розвитку професійних вмінь та навичок студентів і акумулює в собі планування та проведення різноманітних форм навчально-виховних заходів: проведення лекційних, семінарських та індивідуальних занять; організації та проведення семестрових та державних випускних кваліфікаційних іспитів з метою контролю засвоєння учнями навчального матеріалу.

Методична робота викладачів відділу базується на систематичності та послідовності в оволодінні теоретичними знаннями та практичними навичками, постійному підвищенні професійного рівня викладання, що спрямовується на зростання ефективності навчально-виховного процесу на відділі.

Ще однією з важливих форм методичної роботи викладачів відділу є підготовка та публікація навчально-методичних посібників, методичних вказівок та рекомендацій, нотних репертуарних збірників та хрестоматій, аранжувань та інструментовок для оркестрових та ансамблевих колективів тощо.

Так, завідувач відділом духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв, Скаб'як Я.М. є автором методичних рекомендацій з дисципліни „Спецінструмент” під назвою „Музично-акустичні засади звукотворчого процесу на трубі”, в яких автор презентує власну методику постановки звукового апарату трубача.

Скаб'як Я.М. підготував та опублікував репертуарний збірник колядок та щедрівок для брас квінтету «Слава во Вишніх...» , який є складовою базового навчального матеріалу для проведення дисципліни „Ансамбль”.

Дані методичні праці спрямовані на розширення загального та музичного тезаурусу студентів, підвищення музично-теоретичних знань та виконавських умінь, формування музичного та естетичного смаку.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

У другому розділі магістерського дослідження, на основі аналізу наукової, історичної та мистецтвознавчої літератури з питань дослідження, окреслюються історичні, соціально-економічні та культурні передумови становлення та розвитку Калуського коледжу культури і мистецтв і окреслюється роль цього славетного закладу освіти у культурно-творчому житті Прикарпаття та Західної України.

У науковому дослідженні розкривається зміст та організація навчально-виховного процесу Калуського коледжу культури і мистецтв.

У другому розділі магістерського дослідження наданий ґрунтовний аналіз історичного шляху виникнення та навчально-виховної діяльності циклових комісій навчального закладу, проаналізовано роль персоналій у процесі підготовки фахівців в галузі мистецтва.

В дослідженні проаналізована навчальна, методична та виконавська діяльність провідних викладачів Калуського коледжу культури і мистецтв.

В науковій роботі проаналізована діяльність творчих колективів Калуського коледжу культури і мистецтв і їх роль у розвитку культурно-творчого життя регіону.

У другому розділі магістерського дослідження наданий ґрунтовний аналіз навчально - методичної та концертної діяльності відділу духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв, розглянуті творчі біографії провідних викладачів відділу, згадані імена випускників відділу.

В науковій роботі доведено, що викладачі та випускники Калуського коледжу культури і мистецтв складають основу культурно-просвітницького середовища, метою якого є популяризація та розвиток мистецтва, забезпечення професійними кадрами закладів культури і мистецтва не тільки в регіоні, а й в Україні.

ВИСНОВКИ

Стрімкі зміни, що відбуваються в соціально-політичному, економічному, культурному житті нашої держави, входження України на світову арену, вимагають серйозних змін і в освітньому просторі нашої країни. Змінюються пріоритети та методи викладання в закладах вищої освіти з урахуванням необхідності підготовки ерудованих, високо освічених, компетентних спеціалістів, які б склали достойну конкуренцію на надзвичайно вимогливому ринку праці.

З огляду на це, надзвичайно важливим є вивчення досвіду мистецьких закладів вищої освіти України, детальний розгляд специфіки побудови їх навчального процесу. Таким цікавим, на наш погляд, навчальним закладом мистецького спрямування є Калуський коледж культури і мистецтв з огляду на його географічне розташування та специфіку організації навчально-виховного процесу.

З метою з'ясування передумов становлення та розвитку Калуського коледжу культури і мистецтв в першому розділі магістерського дослідження на основі наукових історичних та мистецтвознавчих дослідженнях (О. Аркуша, К. Кондратюк, М. Мудрий, М. Литвин, П. Шологон) розглянуто і узагальнено історичні етапи зародження та розвитку культурно-просвітницького руху на Прикарпатті, проаналізована діяльність перших громадських організацій та доведено їх вплив на формування національної свідомості українського народу.

У першому розділі наукової роботи прослідковуються історичні аспекти розвитку культурно-творчого життя Прикарпаття, надається ґрунтовний аналіз діяльності мистецьких колективів регіону.

В дослідженні розглядаються виконавські конкурси та фестивалі, що проводяться на Прикарпатті та визначається їх роль в культурно-творчому житті не тільки регіону, а й України в цілому.

У другому розділі магістерського дослідження, на основі аналізу наукової, історичної та мистецтвознавчої літератури з питань дослідження, окреслюються історичні, соціально-економічні та культурні передумови становлення та розвитку Калуського коледжу культури і мистецтв і окреслюється роль цього славетного закладу освіти у культурно-творчому житті Прикарпаття та Західної України.

У науковому дослідженні розкривається зміст та організація навчально-виховного процесу Калуського коледжу культури і мистецтв.

У другому розділі магістерського дослідження наданий ґрунтовний аналіз історичного шляху виникнення та навчально-виховної діяльності циклових комісій навчального закладу, проаналізовано роль персоналій у процесі підготовки фахівців в галузі мистецтва.

В дослідженні проаналізована навчальна, методична та виконавська діяльність провідних викладачів Калуського коледжу культури і мистецтв.

В науковій роботі проаналізована діяльність творчих колективів Калуського коледжу культури і мистецтв і їх роль у розвитку культурно-творчого життя регіону.

У другому розділі магістерського дослідження наданий ґрунтовний аналіз навчально-методичної та концертної діяльності відділу духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв, розглянуті творчі біографії провідних викладачів відділу, згадані імена випускників відділу.

В науковій роботі доведено, що викладачі та випускники Калуського коледжу культури і мистецтв складають основу культурно-просвітницького середовища, метою якого є популяризація та розвиток мистецтва, забезпечення професійними кадрами закладів культури і мистецтва не тільки в регіоні, а й в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Аркуша О. Час народів Історія України XIX століття: Навчальний посібник / Аркуша О, Кондратюк К., Мудрий М., Сухий О. – Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2016. – 408 с.
2. Бабіна О. І. Становлення та розвиток гімназійної освіти в Україні (в кінці XIX – на початку XX століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Бабіна Оксана Іванівна. – К., 2000. – 199 с.
3. Бакай С. Ю. Музично-педагогічні ідеї та просвітницька діяльність Г. С. Сковороди на Слобожанщині : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / С. Ю. Бакай. – Х., 2004. – 19 с.
4. Березівська Л. Д. Проблеми освіти та виховання в діяльності київських просвітницьких товариств (друга половина XIX – початок XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Березівська Лариса Дмитрівна. – К., 1998. – 212 с.
5. Біліченко П. Г. Просвітницька діяльність українських меценатів родини Терещенків (друга половина XIX – поч. XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Біліченко Павло Геннадійович. – Харків, 2008. – 212 с.
6. Бобров В. В. Становлення та розвиток ліцеїв і гімназій Півдня України у XIX – на початку XX століть : дис. ... канд. пед. нау : 13.00.01 / Бобров Володимир Вікторович. – К., 1998. – 250 с.
7. Бовсунівська Н. М. Розвиток шкільної музичної освіти на Волині (кінець XIX – початок XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Н. М. Бовсунівська. – Житомир, 2004. – 19 с.
8. Бовсунівська Н. М. Розвиток вокально-хорової педагогіки на Волині / Н. М. Бовсунівська // Наукова школа: центр професійної підготовки педагогічних кадрів : зб. наук. праць. – Житомир : Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. – С. 325–333.

9. Бовсунівська Н. М. Роздуми дослідника над долею народної музичної спадщини (до питання проблем і перспектив) / Н. М. Бовсунівська // Вісник Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Житомир, 2003. – Вип. 12. – С. 260–261.
10. Борейко О. М. Просвітницько-педагогічна діяльність громадських товариств Волині (др. пол. XIX – поч. XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / О. М. Борейко. – Житомир, 2004. – 20 с.
11. Борейко О. М. Просвітницько-педагогічна діяльність громадських товариств Волині (др. пол. XIX – поч. XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Борейко Олександр Михайлович. – Житомир, 2004. – 239 с.
12. Варунків Т. Гаївки Галицького Опілля / Т. Варунків// Науково-популярне видання. – Галич, 2011. – 205 с.
13. Великий тлумачний словник української мови / [уклад. і голов. ред. В. Г. Бусел.]. – К.– Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
14. Вечірко Р. М. Українська та зарубіжна культура : навч.-метод. посіб. для самот. вивч. Дисципліни / Р. М. Вечірко. – К. : КНЕУ, 2003. – 367 с.
15. Вовк Л. П. Історія дореволюційної освіти в Україні : [монографія] / Л. П. Вовк. – К. : УДПУ, 1994. – 226 с.
16. Гончаренко С. У. Методологія / С. У. Гончаренко // Енциклопедія освіти / [гол. ред. В.Г. Кремень] / Акад. пед. наук України. – К. : Інком, Інтер, 2008. – С. 498–499.
17. Гупан Н. П. Історіографія розвитку історико-педагогічної науки в Україні : [монографія] / Н. М. Гупан / Київський ін-т внутр. справ. – Київ : [б. в.], 2000. – 220 с.
18. Даюк Ж. Ю. Культурно-просвітницька діяльність Кременецького ліцею у першій третині XIX століття / Ж. Ю. Даюк // Вісник КНУКіМ : зб. праць. – Київ, 2004. – Вип. 10. – С. 37–41.

19. Дем'яненко Н. Сутність і зміст ліцейної освіти в Україні (історичний аспект) / Наталія Дем'яненко // Місто Кременець в історії освіти, науки і культури : матеріали / ред.-упоряд. Н. Дем'яненко, А. Ломакович, О. Васишин, В. Собчук. – Кременець : Кременецький педагогічний коледж ім. Т. Г. Шевченка, 2002. – С. 13–18.

20. Джаман Т. В. Розвиток народної освіти на Волині (XVIII–XIX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Т. В. Джаман. – Тернопіль, 1999. – 20 с.

21. Добрянський І. А. Громадянська та приватна ініціатива в розвитку освіти України (кінець XIX – початок XX століття) : [монографія] / І. А. Добрянський, В. В. Постолатій. – Кіровоград : [б. в.], 1998. – 142 с.

22. Клочко Д. Наталя Яковенко: Щоб рухатися вперед, треба заговорити мовою кінця XX століття / Діана Клочко // Критикаю. – 2000. – № 9. – 21 січня. – С. 3.

23. Кобельська О. М. Просвітницька діяльність жіночих організацій України (кінець XIX – перша половина XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Кобельська Ольга Мирославівна. – Житомир, 2009. – 237 с.

24. Кобилянська Л. І. Становлення і розвиток українських народних шкіл на Буковині (70-ті рр. XVIII – початку XIX ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Кобилянська Лілія Іванівна. – Чернівці, 1998. – 212 с.

25. Ковальчук В. М. Бібліотечна, книговидавнича та культурно-просвітницька діяльність М. П. Балліна (1829–1904) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 „Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство” / В. М. Ковальчук. – К., 2005. – 18 с.

26. Коляденко С. Г. Колонтай і розвиток освіти на Поділлі у XIX столітті / С. Коляденко, Н. Сейко // Світ педагогіки. – Київ–Тернопіль, 2001. – С. 94–98.

27. Кузовова *Н. М.* Просвітницька діяльність земств Херсонської губернії (60-ті роки XIX – початок XX століття) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Кузовова Наталя Миколаївна. – Харків, 2007. – 220 с.
28. Лавренюк *В.* Просвітитель із Великих Дедеркал / В. Лавренюк // Світ педагогіки. – Київ–Тернопіль, 2001. – С. 86–88. Левківський *М. В.* Історія педагогіки : навч.-метод. посібник / М. В. Левківський. – [вид. 3-е, доп.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Я. Франка, 2005. – 189 с.
29. Літопис Тербовлянського вищого училища культури /Красзнавчий культурологічно-мистецтвознавчий альманах [уклад. і голов. ред. В. Губяк]. – Л. „ГеРус”, 2011. -224 с.
30. *Маловідомі* першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.) : [хрестоматія / упоряд. : Березівська Л. Д. та ін. ; наук. ред. О. В. Сухомлинська]. – К. : Наук. світ, 2003. – 418 с.
31. Мозгова *В. П.* Бібліотеки ліцеїв України : становлення та розвиток (XIX – XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.08 „Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство” / В. П. Мозкова. – К., 2000. – 22 с.
32. Нарадько *А. В.* Благодійність у розвитку освіти в Україні (друга половина XIX – поч. XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Нарадько Андрій Васильович. – Запоріжжя, 2003. – 242 с.
33. Павленко *В. В.* Освітньо-просвітницька діяльність іноземних педагогів на Волині (XIX – початок XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Павленко Віта Віталіївна. – Житомир, 2010. – 299 с.
34. Павленко *В. В.* Мистецько-естетична освіта на Волині (XIX – поч. XX ст.) / В. В. Павленко // Проблеми духовності сучасної молоді: реалії та перспективи : матеріали міжрег. наук.-практ. конф. молодих дослідників, 8 лист. 2007 р. / за заг. ред. О. М. Власенко, О. С. Березюк, З. А. Осадчої. – Житомир : Вид-во ПП Сахневич, 2007. – С. 61–65.

35. Побірченко *Н. С.* Педагогічна й науково-просвітницька діяльність Громад у контексті суспільного руху Наддніпрянської України (друга половина XIX – початок XX століття) : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Побірченко Наталія Семенівна. – К., 2001. – 475 с.
36. Попельнюх *О. І.* Педагогічна і просвітницька діяльність М. О. Корфа в контексті розвитку вітчизняної школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / О. І. Попельнюх. – Полтава, 2009. – 20 с.
37. Присяжний *Т.* Погляди Г. Колонтая на освіту та її реформування / Т. Присяжний // Світ педагогіки. – Київ–Тернопіль, 2001. – С. 84–86.
38. Проект „Україна”. Австрійська Галичина / авт.-упор. М.Р. Литвин – Харків: Фоліо, 2016. – 410 с.
39. Саух *П.* Історія: пам’ять минулого чи уроки майбутнього? / Петро Саух // Волинські історичні записки : зб. наук. праць. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – Т. 1. – С. 7–15.
40. Сухомлинська *О. В.* Деякі питання етимології педагогічного знання / О. В. Сухомлинська // Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. – К. : АПН, 2003. – С. 3–15.
41. Сухомлинська *О. В.* Історико-педагогічні дослідження та його „околиці” / Ольга Василівна Сухомлинська // Збірник наукових праць Херсонського державного університету. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2005. – Вип. 11. – С. 11–13.
42. Сосновський *Т. О.* Митці України. Енциклопедичний довідник / Т. О. Сосновський. – Рівне, 1997. – 101 с.
43. Таран *Л. В.* Провідні тенденції світової історіографії в XX ст. та проблеми кризи сучасної української історичної науки / Л. В. Таран // Український історичний журнал. – 1999. – № 1. – С. 57 -64.

44. Фрадкіна Н. В. Просвітницька діяльність інтелігенції на Слобожанщині у кінці XIX – на початку XX ст. як феномен культури : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.12 / Фрадкіна Наталя Володимирівна. – Харків, 2008. – 182 с.

45. Цюлюпа С.Д. Духові оркестри України на межі XX – XXI століть (статистичний аналіз) / С.Д. Цюлюпа, // Зб. матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя". – Рівне : Волинські обереги, 2008 – Вип. 3 – Упорядник С.Д. Цюлюпа. С. 123 – 127.

46. Чуйко С. Р. Ліцеї України (XIX–XX ст.) : [монографія] / С. Р. Чуйко. – Тернопіль : Ліком, 1996. – 140 с.

47. Чуйко С. Р. Організація навчального процесу в ліцеях України (XIX – перша половина XX століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / С. Р. Чуйко. – Тернопіль, 1999. – 20 с.

ДОДАТКИ

Додаток А